Sme tu pre Vás
GRÉCKOKATOLÍCKA CIRKEV
farnosť Zosnutia Presvätej Bohorodičky
Humenné – mesto
www.grkat.he.sk/mesto
Cena: dobrovoľný príspevok
Ročník: 3. Číslo: 21

Filipovka

„Čo je to filipovka?“ Keby som uvedenú otázku položil gréckokatolíkom žijúcim na Slovensku pred dvadsiatimi alebo tridsiatimi rokmi, väčšina by pravdepodobne len nechápavo pokrčila ramenami a pokrútila hlavou. Časom sa však situácia zlepšila a dnes by prakticky všetci, prinajmenšom praktizujúci, bez váhania odpovedali, že ide o obdobie prípravy na sviatok *Narodenia podľa tela nášho Pána, Boha a Spasiteľa Ježiša Krista* (25. december), ľudovo, na Vianoce. Vieme však o filipovke niečo viac? Vieme, kedy vznikla, ako dlho trvá, prečo sa práve takto volá a ako ju máme prežívať?

Je nespochybniteľné, že filipovka nemohla existovať, kým nebol zavedený samostatný sviatok Narodenia Ježiša Krista. V tejto súvislosti treba vedieť, že počas prvých dvoch alebo troch storočí prinajmenšom vo väčšine miestnych cirkví takýto sviatok neexistoval, narodenie nášho Vykupiteľa sa oslavovalo 6. januára v rámci Bohozjavenia. To znamená, že Bohozjavenie bolo pôvodne nielen pamiatkou Kristovho krstu v Jordáne, ako je to dnes, ale tiež oslavou jeho narodenia. Práve preto cirkvi arménskej tradície až doteraz oslavujú Ježišovo narodenie 6. januára. Bohozjavenie teda predstavuje mimoriadne starobylý kresťanský sviatok. Na základe písomných prameňov možno dokázať, že jestvoval už koncom druhého storočia, niektorí liturgisti zastávajú názor, že pochádza priamo z apoštolských čias. Z toho vyplýva, že obdobie prípravy na Bohozjavenie, ktoré máme v našej cirkvi dodnes vo forme pôstu predpísaného na 5. január, bolo v ranom kresťanstve zároveň časom prípravy na oslavu Ježišovho narodenia.

Kedy, kde a prečo bol zavedený samostatný sviatok Kristovho narodenia? Prvé svedectvá o ňom pochádzajú zo začiatku 3. storočia z Egypta. Tamojší kresťania ho slávili 20. mája, ale nie všetci, niektorí ho odmietali. V ďalších miestnych cirkvách sa tento sviatok ustanovoval na 28. marec alebo na 19., či 20. apríl. Prvou miestnou cirkvou, kde sa predmetný sviatok slávil 25. decembra, bol Rím. Otázka znie, prečo práve 25. december. Niektorí kresťania v minulosti sa

domnievali, že Rimania, keďže mali k dispozícii archívne materiály zo sčítania ľudu, ktoré sa spomína v evanjeliu (Lk 2, 1–3), dokázali vypočítať skutočný dátum Ježišovho narodenia a tento sviatok slávili od apoštolských čias. Ak si však uvedomíme, že sčítanie ľudu sa zaiste konalo v lete a že Ježiš sa musel narodiť v období, keď majú pastieri svoje stáda voľne na pasienkoch (Lk 2, 8–14), zimné obdobie je takmer vylúčené. Skutočnosť je pravdepodobne taká, že samostatný sviatok Ježišovho narodenia tam vznikol tesne pred rokom 350, pričom k jeho zavedeniu viedli praktické dôvody. V Rímskej ríši sa totiž hlboko zakorenila oslava narodenia Slnka s názvom „Natalis Invicti," čiže Narodenie Neporaziteľného. Uvedený pohanský sviatok bol natoľko obľúbený, že aj samotní kresťania boli v pokušení zúčastňovať sa jeho obradov. Keďže sa ho cirkevným predstaveným nepodarilo odstrániť, úspešne sa pokúsili zmeniť jeho obsah. S vedomím, že niektoré prorocké texty nazývajú očakávaného Vykupiteľa slnkom, konkrétne slnkom spravodlivosti (napr. Mal 3, 20), ustanovili sviatok Ježišovho narodenia na 25. december. Od miestnej rímskej cirkvi postupne prebrali tento dátum takmer všetky ostatné miestne cirkvi. Je to relatívne nezvyčajný jav, pretože v prvom tisícročí sa väčšinou cirkvi západnej časti Rímskej ríše inšpirovali liturgickým, teologickým a duchovným bohatstvom cirkví Východu, než naopak (aj Bohozjavenie – Zjavenie Pána, má pôvod na kresťanskom Východe).

Pokiaľ ide o cirkvi konštantínopolskej tradície, medzi ktoré patrí aj naša gréckokatolícka cirkev, 25. december ako deň samostatného sviatku Narodenia Ježiša Krista zaviedol v roku 379 alebo 380 svätý Gregor Teológ (liturgická pamiatka 25. a 30. januára). Po jeho odchode do exilu však zanikol a definitívne ho ustanovil pravdepodobne svätý Ján Zlatoústy (398 – 402; liturgická pamiatka 13. novembra, 27. a 30. januára) s cisárom Arkadiom (395 – 408) okolo roka 400. Ten istý Ján Zlatoústy pravdepodobne v roku 386, kým bol ešte kňazom, zaviedol tento sviatok v Antiochii, kde pôsobil.

Ako teda vidíme, v cirkvách konštantínopolskej tradície sa samostatný sviatok Ježišovho narodenia ujal pravdepodobne začiatkom piateho storočia. Z toho vyplýva, že obdobie prípravy na jeho slávenie mohlo vo vyššie uvedených cirkvách vzniknúť najskôr v priebehu piateho storočia. Názory odborníkov na otázku, kedy filipovka naozaj vznikla, sa rozchádzajú. Podľa niektorých k tomu došlo v šiestom, podľa iných v siedmom alebo ôsmom storočí. Na základe písomných dokumentov vieme, že najneskôr v deviatom storočí takéto prípravné obdobie, a to relatívne dobre ustálené, už existovalo a definitívne bolo zavedené na miestnom konštantínopolskom sneme v roku 1166. Pre nás je nemálo závažnou aj skutočnosť, že gréckokatolícka zamosťská synoda z roku 1720 i gréckokatolícka ľvovská synoda z roku 1891 toto prípravné obdobie potvrdili.

Filipovka sa začína 15. novembra a trvá do 24. decembra vrátane, teda celkovo štyridsať dní. Z uvedeného dôvodu sa niekedy nazýva Štyridsiatnicou, podobne ako Veľký pôst pred Paschou.

Filipovkou sa nazýva preto, lebo sa začína bezprostredne po sviatku svätého a všechválneho apoštola Filipa, ktorý pripadá na 14. november. Okrem pomenovania „filipovka“ sa na označenie tohto obdobia používa aj cirkevnoslovanské „Roždestvenskij post,“ ktoré je mimoriadne ťažké preložiť do súčasnej slovenčiny. Vzhľadom na to, že doslovne ide o „Narodeninový pôst,“ do úvahy by azda prichádzali slovné spojenia „Pôst pred Narodením Krista“ alebo „Pôst k Narodeniu Krista,“ prípadne „Vianočný pôst.“ Ako najvhodnejšie sa javí pomenovanie „filipovka,“ ktoré už môžeme považovať za zaužívané.

V súčasnosti – konkrétne od roku 1969, keď rímska Kongregácia pre východné cirkvi vydala dekrét, ktorým upravuje pôstnu disciplínu platnú pre gréckokatolíkov žijúcich na území bývalej Československej socialistickej republiky – nie sme povinní počas filipovky dodržiavať ani pôst, ani zdržanlivosť, okrem zvyčajných piatkov a 24. decembra. To však neznamená, že sa počas filipovky nemáme alebo dokonca nesmieme postiť. Práve naopak, bolo by prinajmenšom vhodné, keby si každý z nás stanovil aspoň nejaký pôst či zdržanlivosť od pokrmov, aby mohol sviatok Ježišovho narodenia prežívať naozaj po kresťansky. Ako vhodná inšpirácia či východisko môže poslúžiť pôstna disciplína, ktorú ustanovil konštantínopolský snem z roku 1166.

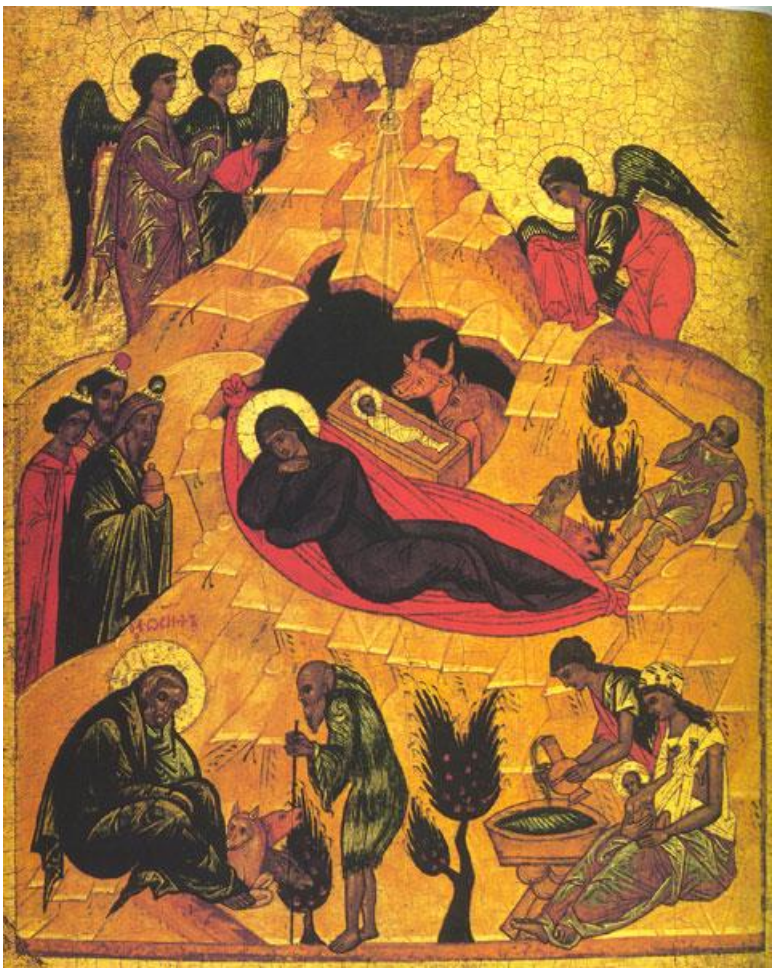

V pondelky, stredy a piatky sa od východu Slnka po jeho západ, respektíve po skončenie večierne, nesmelo konzumovať vôbec nič. Potom bolo dovolené sa najesť, ale po vylúčení mäsa vrátane rybaciny, mlieka, syra, vajec, oleja a vína. V utorok a štvrtok sa mohlo jesť počas dňa, ale po vylúčení mäsa vrátane rybaciny, mlieka, syra a vajec; používať olej a napiť sa trocha vína bolo dovolené. V soboty a nedele sa mohlo jesť počas celého dňa, a to všetko, okrem mäsa v užšom zmysle, teda aj rybacina. Prípustnosť rybaciny v soboty a nedele však platila iba do 20. decembra vrátane, na ďalšie štyri dni (predprazdenstvo – predsviatok Narodenia) sa nevzťahovala.

Mnohým súčasným gréckokatolíkom sa pôvodná pôstna disciplína môže javiť ako mimoriadne prísna, azda až krutá, preto k nej treba poznamenať zopár skutočností. Po prvé: Pôstna

disciplína filipovky bola v porovnaní s Veľkým pôstom ešte relatívne mierna. Po druhé: Počas filipovky existovali dni, keď sa pôstna disciplína zmierňovala. Bol to 16., 25. a 30. november, 4., 5., 6., 9. (respektíve dnešný 8.), 17. a 20. december. V uvedené dni, ak pripadli na pondelok alebo stredu, či piatok, sa dovoľovalo používať olej a napiť sa trocha vína; ak pripadli na utorok alebo štvrtok, dovoľovala sa rybacina. Okrem toho sa na Vstup Presvätej Bohorodičky do chrámu (21. november), nech by pripadol na ktorýkoľvek deň, dovoľovala rybacina. Po tretie: Spomínaná ľvovská synoda z roku 1891 pôvodnú pôstnu disciplínu filipovky trocha zmiernila. Po štvrté: Ako vidíme, ešte v relatívne nedávnej minulosti si kresťania veľmi jasne uvedomovali závažnosť pôstu. Uznávame jeho dôležitosť aj my? Neodchýlili sme sa od správneho ponímania askézy? Nezanedbávame tento prostriedok dosahovania kresťanskej dokonalosti, keď mnohí máme problémy s obyčajným nejedením mäsa v piatok?

Stojí pred nami ešte jedna otázka: Má filipovka nejaký vplyv na slávenie bohoslužieb? Vo všeobecnosti môžeme odpovedať negatívne, nie však bezvýhradne. Niektoré bohoslužobné knihy predpisujú v prvý deň filipovky a počas niektorých ďalších dní – konkrétne 19., 26. a 29. novembra, 1., 2., 3., 7., 8. (respektíve terajšieho 9.), 11., 14. 16. 18. a 19. decembra – ak nepripadnú na sobotu či nedeľu, spievať na utierni „Aleluja“ namiesto „Boh je Pán“ a konať modlitbu svätého Efréma Sýrskeho spojenú s veľkými poklonami – podobne ako počas Veľkého pôstu. Okrem toho sa niektorí liturgisti domnievajú, že by bolo vhodné, na spôsob Veľkého pôstu, používať počas niektorých dní filipovky tmavé kňazské rúcho.

Uvedené veci však doposiaľ nie sú jednoznačne doriešené, zostávajú matériou na diskusiu medzi odborníkmi.

Súčasťou obdobia filipovky sú spomienky na prorokov, ktorí ohlasovali Kristov príchod (najmä 2. a 3. december), ako aj Nedeľa praotcov (druhá pred sviatkom Narodenia) a Nedeľa otcov (posledná pred sviatkom Narodenia), keď si dvoma rôznymi spôsobmi pripomíname Ježišových predkov, ktorých mal z hľadiska ľudskej prirodzenosti. Niektoré vlastné menlivé časti má aj sobota pred Nedeľou otcov. Od 21. novembra do 31. decembra sa spievajú na nedeľných a sviatočných utierňach ako katabázia (posledná časť piesní kánona) irmosy zo sviatku Ježišovho narodenia „Christos raždajetsja“. Na obdobie filipovky jestvuje osobitá modlitba a tiež moleben. Nádhernou bohoslužbou sú kráľovské hodinky slávené zvyčajne 24. decembra doobeda.

Boží Syn, ktorý sa stal skutočným človekom a narodil sa v Betleheme, nech nás urobí schopnými a ochotnými prežiť tohtoročnú filipovku na naše dobro a spásu!

ThLic. Marcel Gajdoš

Sviatosť pokánia a zmierenia

Modlitby oslobodenia

Skôr, ako sa začne modliť modlitba za oslobodenie, je ešte veľmi potrebné dôkladne spoznať vnútro osoby, za ktorú sa bude modliť. To preto, aby sa odstránili všetky prekážky, ktoré by mohli túto modlitbu obmedziť alebo urobiť málo účinnou. Najčastejšie je potrebné preveriť:

1. Pravý úmysel. V prvom rade zistiť pravú príčinu, prečo daná osoba vyhľadala túto pomoc. Strach nesmie byť motívom žiadosti o modlitbu za oslobodenie. Motívom musí byť Ježiš Kristus. Kto by vnímal strach viac ako Ježiša, takému človeku je potrebné pomôcť vzbudiť správny úmysel.

2. Príčiny v pozadí problému. Je potrebné zistiť pravé príčiny problému. Môže prísť človek a povedať: „Mám v sebe diabla.“ Nikdy nemožno vyvolávať dojem, že hľadáme diabla. Niekedy sú tieto stavy prejavom hystérie alebo schizofrénie a nie posadnutosti.

3. Rôzne hľadiská. Je veľmi dôležité riešiť problém najprv z psychologického alebo psychiatrického hľadiska. Len ak vidno, že daný problém je nemožné riešiť z týchto hľadísk, až potom sa môže prejsť k modlitbe za oslobodenie. Je dôležité nevzbudzovať dojem, že v danom človeku je prítomný zlý duch, lebo to môže psychicky veľmi ublížiť (môže si začať namýšľať, že je naozaj posadnutý). Tu je namieste zistiť aj kontakt s okultizmom a podobnými praktikami.

4. Dedičné faktory. Na túto oblasť nikdy neslobodno zabudnúť: dedičné choroby, modely správania, tragédie v rodine, rôzne rodinné putá. Niekedy je potrebné len preťať putá zviazanosti, modlitba oslobodenia vôbec nie je potrebná.

5. Sexuálne správanie. Veľmi citlivo a jemne preskúmať sexuálne správanie osoby a jej možné pohlavné úchylky. Taktiež, ak boli, odhaliť rôzne zneužitia tohto druhu, či nezriadené praktiky. Všetky takéto skúsenosti je potrebné uzdraviť, lebo môžu byť skutočným koreňom duchovného otroctva.

6. Sebaodmietnutie. Snažiť sa preskúmať aj známky sebaodmietania. Sebaodmietanie je základom všetkých psychologických problémov. Človek nie je spokojný so svojimi schopnosťami, výzorom, postavením. Je to najbežnejšia príčina problémov ľudskej osobnosti.

7. Neodpustenie a trpkosť. Taktiež dôležité pre modlitbu za uzdravenie alebo oslobodenie je preskúmať srdce osoby vo vzťahu k neodpusteniu alebo zatrpknutosti. Skôr ako by začala modlitba, musí sa dať táto vec do poriadku, lebo ináč bude modlitba neúčinná.

Dôležitá skutočnosť

Veľmi často po modlitbe za oslobodenie sa útoky zlého ducha vystupňujú. Z tohto dôvodu je potrebné zasvätiť dotyčnú osobu Ježišovi Kristovi,

aby mohla byť pomazaná milosťou Svätého Ducha. Uprázdnené miesto v srdci po zlom duchu je totiž potrebné naplniť. Ak by sa to neuskutočnilo, nastala by situácia, na ktorú Ježiš

upozorňuje učeníkov: ak nečistý duch vyjde z človeka, blúdi a hľadá odpočinok, ale nenájde ho. Vráti sa teda do svojho domu. Ale keďže ho nájde vymetený a vyzdobený, priberie si ešte ďalších sedem horších duchov od seba. A stav takého človeka je horší ako bol predtým. Preto je potrebné nielen vymetenie a vyčistenie človeka, ale aj naplnenie uprázdneného miesta Božou láskou a milosťou.

Je žiaduce, aby takto oslobodenému človekovi bola podávaná i naďalej pomocná ruka. Toto sa môže uskutočňovať v určitom spoločenstve, ktoré dotyčného prijme. Tak bude môcť ľahšie požiadať o modlitbu „duchovnej podpory“, povzbudzovaný ostatnými ľahšie bude pristupovať k sviatostiam, predovšetkým k zmiereniu a Eucharistii. Taktiež mu to pomôže k pravidelnej modlitbe a čítaniu Božieho slova. Tam, kde je prítomný Boh, nie je miesto pre diabla. Ježiš to potvrdzuje slovami: *„kde sú dvaja alebo traja zhromaždení v mojom mene, tam som ja medzi nimi“* (Mt 18, 20).

Posilnenie

Zmierenie ako sviatosť je prekrásna skúsenosť. Je to stretnutie s Otcom, ktorý nás objíma. Nesmie sa na ňu pozerať ako na niečo, čo sa musí robiť alebo neustále v určitých obdobiach opakovať. Ak po prijatí tejto sviatosti človek nemá radosť, potom je naozaj niekde chyba. Lebo zbaviť sa hriechov a uzdraviť sa z ich následkov je niečo úžasné. Boh však nechce, aby sme radostné okamihy prežívali len v čase vysluhovania sviatosti, ale on chce, aby táto radosť sprevádzala človeka naďalej.

Štvrtá dimenzia sviatosti zmierenia je posilnenie. Je to vec zameraná do budúcnosti. Boh hovorí ľuďom: *„Poďte ku mne všetci, ktorí sa namáhate a ste preťažení, a ja vás posilním... a nájdete odpočinok pre svoju dušu“* (Mt 11, 28-29). Je to pomoc prisľúbeného Svätého Ducha, ktorý je oživujúcim princípom. Je to ten, ktorý lieči rany hriechu, obnovuje premenu zmýšľania, osvecuje a posilňuje človeka vo všetkej dobrote, spravodlivosti a láske. On je Duchom vzkrieseného Krista, ktorý prináša lásku, radosť, pokoj, zhovievavosť, láskavosť, dobrotu, vernosť, miernosť, zdržanlivosť. Tento dar Svätého Ducha, ktorý nás ospravedlňuje a posväcuje sa nazýva milosť. Milosť je schopnosť, ktorá obsahuje aj dary – charizmy – potrebné k tomu, aby sme boli pridružení k Božiemu dielu, aby sme boli schopní spolupracovať na svojej spáse, spáse iných a na raste Kristovho tela.

Pomáhajúca milosť

Milosti ako nadprirodzené dary Svätého Ducha rozumným bytostiam slúžia k dosiahnutiu večného života. Existuje viacero delení milostí z teologického hľadiska. Milosti, ktoré však Boh dáva pre vlastné posvätenie človeka teológia delí na pomáhajúce a posväcujúce milosti.

Katechizmus Katolíckej cirkvi definuje pomáhajúce milosti ako *„aktuálne milosti (gratiae actuales), čiže Božie zásahy tak na začiatku obrátenia, ako aj v priebehu diela posväcovania“* (KKC 2000). Na rozdiel od posväcujúcej milosti, ktorá je trvalým darom, stálou a nadprirodzenou dispozíciou, pomáhajúca milosť je prechodný nadprirodzený vplyv Boha v duši, aby ju posvätil a spasil. Obidve tieto milosti majú vzájomný vzťah. Cieľom pomáhajúcej milosti je pomôcť duši, aby získala, zachovala a rozmnožila posväcujúcu milosť.

1. Pomáhajúca milosť je potrebná človeku k získaniu posväcujúcej milosti. Cirkev učí, že pomáhajúca milosť je nevyhnutne potrebná na akýkoľvek nadprirodzený skutok, záslužný pre večnú spásu. Ježiš Kristus hovorí, že *„bezo mňa nemôžete nič urobiť“* (Jn 15, 5). Veľmi pekne tieto slová komentuje svätý Augustín: *„Nehovorí: nemôžete veľa vykonať; hovorí: nič nemôžete. Ratolesť patrí alebo k viniču alebo do ohňa. Keď nie je zrastená s viničom, skončí v ohni.“* Ježiš Kristus ďalej hovorí: *„Nik nemôže prísť ku mne, ak ho nepritiahne Otec, ktorý ma poslal“* (Jn 6, 44). To znamená: nik nepríde k viere, ktorá je základom spásy, ak nedostane Božiu pomoc. Táto pomoc je absolútne nevyhnutná, aby človek dospel k viere a s ňou k posväcujúcej milosti.

2. Pomáhajúca milosť je potrebná človeku k zachovaniu posväcujúcej milosti. Je to opäť učenie Cirkvi: bez pomáhajúcej milosti nikto nemôže nadlho vytrvať v stave posväcujúcej milosti. Ľudská slabosť je veľká, aj zlé náklonnosti sú veľké. Klásť neustále odpor a nikdy neupadnúť do ťažkého hriechu je morálne nemožné bez nadprirodzenej pomoci. To platí pre všetkých. Ježiš vyzýval apoštolov, aby bedlili a tak neupadli do pokušenia. Ale nedokázali vytrvať pri modlitbe, a tak niektorí zapreli, iní utiekli.

3. Pomáhajúca milosť je potrebná, aby sa rozmnožila v človeku posväcujúca milosť. Vplyv pomáhajúcej milosti je potrebný na každý spasiteľný skutok, čiže taký, ktorý je záslužný pre večný život. Človek vlastnými silami nie je schopný ani vzbudiť dobrú myšlienku, ani nábožný vzdych. Svätý apoštol Pavol píše: *„Nie že by sme boli schopní vymyslieť niečo sami od seba, akoby to bolo z nás, ale naša schopnosť je z Boha“* (2 Kor 3, 5). Ďalej dosvedčuje: *„Nik, kto hovorí v Božom Duchu, nepovie: «Prekliaty Ježiš!»;* a *„nik nemôže povedať: «Ježiš je Pán», iba ak v Duchu Svätom“* (1 Kor 12, 3). A tieto slová zakončuje: *„Veď to Boh pôsobí vo vás, že aj chcete aj konáte, čo sa jemu páči“* (Flp 2, 13). Je to Božia milosť, ktorá spája človeka s Kristovou činnou láskou, aby mohol vykonať nadprirodzené – Božie – skutky. Milosť zabezpečuje nadprirodzenú hodnotu týmto skutkom, ktoré sa nazývajú zásluhy a sú platné pred Bohom i pred

ľuďmi. Táto milosť sa môže prejaviť dvojako: ako vonkajšia alebo vnútorná.

a) Vonkajšia milosť je skutok alebo okolnosť, ktorú Boh použije, aby vzbudil v duši dobré myšlienky a šľachetné túžby. Priamo pôsobí na zmysly a nepriamo na rozum a slobodnú vôľu. Prejavuje sa ako dobrý príklad alebo poučenie. Zdrojom týchto vonkajších pomáhajúcich milostí sú: homílie, prednášky, duchovné cvičenia, duchovné vedenia, vyučovanie náboženstva, dobré alebo povzbudzujúce slovo, rada, dobrá kniha, katolícka tlač, príklady svätých, ba aj naša alebo cudzia škoda. Je to vždy Boží hlas, ktorý klope na naše srdce zvonku.

b) Vnútorná milosť pôsobí priamo na dušu, vplýva aj na rozum. Osvecuje ho, aby chápal božské pravdy, vyhýbal sa omylom a nedal sa zviesť falošnými svetlami. Táto milosť posilňuje aj vôľu človeka, aby bez kompromisov išla za dobrom. Povzbudzuje ju, aby premáhala ťažkosti a prekonávala prekážky. Vnútorná pomáhajúca milosť sa prejavuje: dobrými vnuknutiami, ktoré chránia pred nebezpečenstvom hriechu alebo nás pobádajú k dobru, povzbudzujúcimi myšlienkami duchovného povznesenia, súcitu a lásky k núdznemu, odpustením, výčitkami svedomia za spáchané hriechy, náhlymi osvieteniami, duchovnými útechami, ktoré nám robia príťažlivým to, čo nám bolo predtým ťažké, mnohými liturgickými modlitbami o pomoc. Tieto dva druhy pomáhajúcej milosti sú prepojené tak, že vonkajšia pripravuje pôdu pre vnútornú a vnútorná disponuje vonkajšiu k jej prejavu.

Človek nie je schopný vlastnými silami konať záslužné skutky. K tomu mu môže pomôcť len Boh. To si však vyžaduje úžasnú pokoru: *„Pokorte sa teda pod, mocnou Božou rukou, aby vás povýšil v určenom čase“* (1 Pt 5, 6). Je potrebné neustále v modlitbe prosiť, aby túto potrebnú vec človek mohol obsiahnuť: *„Treba sa stále modliť a neochabovať“* (Lk 18, 1b), lebo *„Veru, veru, hovorím vám: Ak budete o niečo prosiť Otca v mojom mene, dá vám to. Doteraz ste o nič neprosili v mojom mene. Proste a dostanete, aby vaša radosť bola úplná“* (Jn 16, 23-24). Milosť si vyžaduje aj spoluprácu a tiež pozornosť a učenlivosť: *„Ako spolupracovníci vás napomíname, aby ste Božiu milosť neprijímali nadarmo“* (2 Kor 6, 1) *„a preto moji milovaní... s bázňou a chvením pracujte na svojej spáse“* (Flp 2, 12). Svätý Augustín povedal: *„Boh od nás nežiada nemožné. Chce, aby sme robili, čo môžeme, a prosili o to, čo nemôžeme. Potom nám pomôže, aby sme mohli.“*

o. Martin

Slovanskí svätí (pokračovanie) – bl. Teodor Romža

Medzi novodobých vyznávačov viery patrí nepochybne osobnosť gréckokatolíckeho mukačevského biskupa Teodora Romžu. Jeho život bol ako ikona Krista. Nasledoval Ježiša, rástol v múdrosti, učil slovami a príkladom, objímal všetkých a všetko s láskou, v prenasledovaní bol silný a prijal svoj kríž – smrť pre vieru a pre cirkev. Stal sa mučeníkom pre jednotu Cirkvi. V súčasnosti prebieha jeho proces blahorečenia, ktorý má byť v krátkom čase zavŕšený a jeho meno má byť povýšené k úcte oltára. S jeho životom a zvlášť hrdinskou smrťou sa oboznámime v nasledujúcich riadkoch.

Blahoslavený Teodor Romža sa narodil 14. apríla 1911 vo Velikom Byčkove na Ukrajine ako deviate dieťa chudobnej rodiny, bohatej iba na vieru a statočnosť. Rodičia, ktorých si všetci veľmi vážili, viedli deti k hlbokej nábožnosti. Teodor bol nadaný. Po ukončení štúdia na gymnáziu v Chuste verejne prejavil svoje povolanie, ktoré v ňom zrelo už vyše dvoch rokov: rozhodol sa ísť za kňaza celibátnika napriek tomu, že jeho profesori mu radili dať sa na dráhu inžiniera alebo dôstojníka. Roku 1930 začal študovať v Ríme, kde býval v kolégiu Germanicum-Hungaricum spolu so seminaristami z rôznych krajín. Po štyroch rokoch sa presťahoval do ruského seminára, kde sa vzdelával vo východnom obrade a ruštine. Za kňaza ho 24. decembra 1936 vysvätil ruský biskup Alexander Evreinov. Ako novokňaz si Teodor Romža zvolil za heslo slová 116. žalmu „Pane, som tvoj sluha a syn tvojej služobnice", ktoré odrážajú jeho odovzdanosť a zasvätenie sa Kristovi a jeho matke.

Po štúdiách sa vrátil domov, kde ho čakala povinná vojenská služba. Po nej začal spravovať dve farnosti v Berezove a Nižnej Bystrej v Chustskom okrese. Stretol sa tu s veľkou náboženskou, ale aj hmotnou biedou. Aj keď túžil pokračovať v štúdiu, biskup Alexander Stojka ho koncom roka 1939 vymenoval za špirituála a profesora filozofie v seminári v Užhorode. Vojnové roky boli rušné aj pre Romžovu vlasť. Menili sa hranice aj meno krajiny. Za ťažkých pomerov si ho Božia prozreteľnosť pripravila za pastiera a nástupcu mukačevského biskupa Stojku, ktorý zomrel v máji 1943. Tesne pred príchodom sovietskych vojsk bol 24. septembra 1944 Teodor Romža vymenovaný za biskupa. Mal iba tridsaťtri rokov a stal sa najmladším biskupom Katolíckej cirkvi. V októbri obsadili Podkarpatsko sovietske vojská. Slovensko stratilo Podkarpatskú Rus. Tá pripadla Ukrajine, a tak vlastne Sovietskemu zväzu. Sovietske vrchnosti najskôr začali lákať kňazov a veriacich, aby vystúpili z Cirkvi, neskôr zmenili taktiku na vyhrážky a zastrašovanie. Do Mukačeva bol poslaný pravoslávny biskup. Teodor Romža protestoval na úradných

miestach, navštevoval farnosti a povzbudzoval ľudí. Kňazi a veriaci ostávali verní. Na sviatok Uspenia Presvätej Bohorodičky roku 1946 sa na mukačevskú pútnickú horu zišlo vyše 50 000 veriacich. V očiach sovietskych vládcov bol Teodor Romža nepriateľom a tajná polícia dostala príkaz zlikvidovať ho. Biskup očakával mučeníctvo. Keďže vláda ho nemohla obžalovať z nijakej politickej viny a nechcela, aby ju svetová mienka obvinila z prenasledovania za vieru, zinscenovala dopravnú nehodu. Keď sa Teodor Romža 27. októbra 1947 vracal z posviacky kostola v Lávke, narazilo do ich auta vojenské auto.

Zranenia členov posádky však neboli smrteľné, a tak ich najatí vrahovia začali mlátiť železnými tyčami. Prestali, až keď okolo prechádzala poštová dodávka a dopravila ťažko raneného biskupa i troch spolucestujúcich do nemocnice. Teodor Romža však neumieral, preto tajná polícia poslala agentku, ktorá mu, preoblečená za ošetrovateľku, v noci na 1. novembra 1947 podala smrtiacu injekciu. Jeho telo uložili v krypte pod katedrálou. Pri svojej návšteve Ukrajiny v dňoch 23. až 27. júna 2001 pápež Ján Pavol II. vyhlásil Teodora Romžu za blahoslaveného.

Prevzaté z www.knazi.sk

Sestry služobnice Nepoškvrnenej Panny Márie

Dom Spolutr. Bohorod., Lesná 19, Humenné, č. 7755808, 0918189019,
e- mail: sluzobnice@gmail.com, www.sluzobnice.sk

Sviatok blahoslavennej Matky Jozafaty Michalely Hordaševskej

Sestra Jozafata bola človekom modlitby a súčasne aj veľkej horlivosti v službe iným. Vedela spojiť do jedného ohňa lásky hlbokú modlitbu a neúnavnú prácu pre ľudí, a takto ukázala na nový spôsob služby v našej Cirkvi. Kontempláciu a činnosť – lásku k Bohu a lásku k blížnym, hlavne k trpiacim a duchovne zanedbaným. Pre sestru Jozafatu Boh nebol niečím abstraktným, ale reálnou Osobou. Sformoval sa u nej hlboký a prirodzený vzťah k Nemu. Boh bol aj Abba. To On povolal sestru Jozafatu do bohatej dynamickej komunikácie s Ním, čo nechcela nikdy stratiť, lebo len Boh bol Pánom jej života. Neúnavná a obetavá služba sestry Jozafaty svojmu národu sa rodila z jej neustáleho spojenia s Bohom ktorý bol pre ňu silou a potechou v životných ťažkostiach. Sestra Jozafata ohlasuje dnešnému človeku radikálne nový život podľa evanjelia a pripomína účasť ba utrpení iných. Dnes Cirkev potrebuje ľudí, ktorí majú odvahu hovoriť s láskou pravdu. Prosme našu bl. Jozafatu, aby sa prihovárala za nás, za naše rodiny, za celé farské spoločenstvo.

Sr. Simeona

SPOLOČNÉ MODLITBY VO FARNOSTI:

16.11. 2011 STREDA
17.30 – moleben k bl. Jozafate
18.00 – sv. Liturgia

17. 11. 2011 ŠTVRTOK
17.30 – moleben k bl. Jozafate
18.00 – sv. Liturgia

18.11. 2011 PIATOK
17.30 – moleben k bl. Jozafate
18.00 – sv. Liturgia
19.00 – čítanie prosieb a poďakovaní

ZDRUŽENIE NA POMOC ĽUĎOM S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM

KRTKOVČATÁ Humenné

V spolupráci s

CSS Garden, ŠZŠ na ul. Třebíčskej v Humennom, OcÚ Ptičie, CVČ Dúha Humenné

Vás pozývajú na

XIV. ročník medzinárodného benefičného koncertu

"SME INÍ, NIE HORŠÍ"

20. 11. 2011 o 15.00 hod.

v Mestskom kultúrnom stredisku v Humennom

V programe účinkujú:

- **ZPMP Krtkovčatá** / Humenné
  (MINIMUZIKÁL "KRÁĽ RYTMU")
- **CSS Garden** / Humenné - Ptičie
- **ŠZŠ na ul. Třebíčskej** / Humenné
- **ŠZŠ pre nepočujúcu mládež prof. Decho Deneva** / Sófia
- **DSS Sanok** / Poľsko
- **ZŠ Vinnica - internátna** / Ľvov, Ukrajina
- **Poľská spoločnosť pre osoby s mentálnym postihnutím** / Rymanów, Polsko
- **Domov pre osoby so zdravotným postihnutím Srdíčko** / Brno

Sólisti koncertu: E. Jurková, S. Štempák, Eva Novotná a Klára Novotná / Nezamyslice, Česko
Sára a Salvator Pasqual - Rymanów, Poľsko
K. Jurková, A. Jopeková a A. Jurov - ZPMP Krtkovčatá

Hosť koncertu: LeRa - Bratislava

Program uvádza: Lenka LeRa Salmanová

Záštitu nad benefičným koncertom prevzala PhDr. Jana Vaľová, primátorka mesta Humenné

Koncert je realizovaný s finančnou podporou Ministerstva kultúry SR

S FINANČNOU PODPOROU MINISTERSTVA KULTÚRY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Vstupné:

dospelí - 2 Eur
deti - 1 Eur

Detské okienko

Osemsmerovka:

G	K	A	L	H	I	T	T	E	V	K	O	R	U	Ž	A	H
Ľ	E	B	R	Z	A	Á	D	Í	M	A	O	Á	A	Ž	Y	R
T	P	O	R	Á	G	R	N	A	B	M	A	L	P	D	Z	V
S	M	A	G	A	R	O	D	CH	L	E	M	I	I	E	C	R
I	E	D	O	R	T	A	U	I	R	N	L	H	F	B	R	A
L	I	E	K	Ľ	A	I	F	O	P	Á	T	E	A	O	A	M
D	CH	D	U	L	B	F	S	Á	T	R	M	E	T	Á	N	C
S	B	L	L	B	O	O	I	L	A	T	S	E	C	R	E	H
K	Á	Z	I	A	O	R	L	A	A	N	I	L	H	N	I	K
A	O	E	A	E	Ž	L	E	E	O	V	A	V	T	A	Ž	A
L	D	L	R	Z	B	B	E	T	J	S	A	R	E	I	V	B
A	E	E	E	A	A	D	A	S	O	N	U	E	N	O	CH	Á
A	V	R	B	U	S	T	A	R	Ť	M	A	D	V	E	N	T

Legenda:
ADAM, ADVENT, AGÁT, ANJEL, BELETRIA, BIEDA, BLUD, BOLESŤ, BRATISLAVA, BUSTA, CENTRUM, CESTA, CMAR, DLAŽBA, EFEZ, ENOCH, ETÁN, EZAU, FARÁR, FILM, GEOGRAFIA, HLINA, HROM, CHLIEB, CHRÁM, IHLA, IZÁK, IZRAEL, KABÁT, KAMENÁR, KOLIBA, KVET, LIEK, LIST, LORETO, ODEV, OKULIARE, OPÁT, OSADA, OSUD, PILÁT, RADCA, ROSA, RUŽA, RYŽA, SKALA, VIERA, VIETOR, VÍNO, VRED, ZELER, ŽALM, ŽATVA.

Tajničku osemsmerovky tvorí 23 nevyškrtaných písmen.

Vtipy:

Jedna blondínka sa pýta druhej:
- *„Kam mám dať tú teplú vodu?“*
- *„Do chladničky. Teplá voda sa vždy zíde.“* ☺

Dedko, kedy je človek opitý?

„No dzivče mojo. Vidziš tamtych dvoch psov na chodníku? No ta opyty ich vydzi štyroch. Ale dedko tam na chodníku je len jeden pes.“ ☺

Blondínka už dlhší čas stojí na zástavke autobusu.
Ide okolo chlapík a hovorí jej:
"Slečna ale tento autobus chodí len cez sviatky!"
"Juj, aké mám šťastie, ja mám totiž dnes meniny!" ☺

Matúš Sejka

Liturgický program na týždeň po 22. nedeli po Päťdesiatnici

Pondelok 14.11.	Svätý apoštol Filip	6:30 18:00	Sv. liturgia staroslovienska ** Dušan, Marcela, Saška, Nina* Sv. liturgia slovenská *+ Štefan*
Utorok 15.11.	Svätí mučeníci a vyznávači Gurias, Samónas a Habib **Začiatok Filipovky**	6:30 18:00 19:00	Sv. liturgia staroslovienska ** Jozef* Sv. liturgia slovenská *+ Mária, Vojtech (panychída)* ***Moleben pred Narodením Pána***
Streda 16.11.	**Svätý apoštol a evanjelista Matúš**	6:30 **17:30** 18:00	Sv. liturgia staroslovienska *+ Gustáv, Pavel* ***Moleben k bl. Jozafate*** Sv. liturgia slovenská ** Július, Helena (43 r. manž.)*
Štvrtok 17.11.	Svätý Gregor Divotvorca, neocézarejský biskup	6:30 **17:30** 18:00	Sv. liturgia staroslovienska ** Peter s rod.* ***Moleben k bl. Jozafate*** Sv. liturgia slovenská *+ Milan*
Piatok 18.11.	Svätí mučeníci Platón a Roman **Zdržanlivosť od mäsa**	6:30 17:00 **17:30** 18:00	Sv. liturgia staroslovienska ** Anton* ***Večeradlo*** ***Moleben k bl. Jozafate*** Sv. liturgia slovenská *+ Jozef (panychída)* *+ Tatiana – ročná (panychída)*
Sobota 19.11.	Svätý prorok Abdiáš Svätý mučeník Barlaam	6:30 17:00 18:00	Sv. liturgia staroslovienska *+ Ján* **Veľká večiereň** Sv. liturgia slovenská *+ Mária* *+ Mária – 40 dňová (panychída)*
Nedeľa 20.11.	**DVADSIATATRETIA NEDEĽA PO PÄŤDESIATNICI** **Nedeľa Krista Kráľa**	7:30 **9:00** 11:00 **17:00** 18:00	Sv. liturgia slovenská ** Marek* Sv. liturgia staroslovienska ***za veriacich*** Sv. liturgia slovenská ** Klára s rod.* **Veľká večiereň s lítiou** Sv. liturgia slovenská ** Páter Andrej*

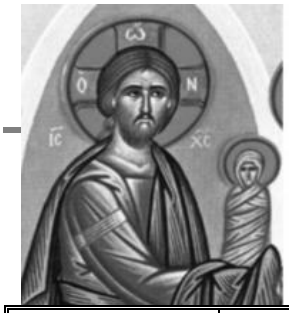

Liturgický program na týždeň po 23. nedeli po Päťdesiatnici

Pondelok 21.11.	**Vstup Presvätej Bohorodičky do chrámu**	6:30 7:30 16:30 18:00	**utiereň** Sv. liturgia staroslovienska ** Marika, Ľubka, Anita, Daniela s rod.* Sv. liturgia slovenská ***za veriacich*** Sv. liturgia slovenská ** Monika, Matúš, Jozef*
Utorok 22.11.	Svätý apoštol Filemon a spoločníci	6:30 18:00	Sv. liturgia staroslovienska ** Štefan (za obrátenie a oslobodenie zo závislosti)* Sv. liturgia slovenská *+ Mikuláš* ** Aneta*
Streda 23.11.	Naši otcovia svätí Amfilochios, ikonijský biskup a Gregor, akragantský biskup	6:30 **17:30** 18:00	Sv. liturgia staroslovienska *+ Ján, Anna, Michal, Anna* ***Moleben pred Narodením Pána*** Sv. liturgia slovenská *+ Mária (panychída)*
Štvrtok 24.11.	Svätá veľkomučenica Katarína Svätý veľkomučeník Merkúr	6:30 18:00	Sv. liturgia staroslovienska *+ František, Mária* Sv. liturgia slovenská *+ Verona*
Piatok 25.11.	Zakončenie sviatku Vstupu Presvätej Bohorodičky do chrámu Hieromučeníci svätý Kliment, rímsky pápež a svätý Peter, alexandrijský biskup **Zdržanlivosť od mäsa**	6:30 17:00 **17:30** 18:00	Sv. liturgia staroslovienska *+ Mária (panychída)* ***Večeradlo*** ***Moleben pred Narodením Pána*** Sv. liturgia slovenská *+ Michal, Mária, Pavel (panychída)*
Sobota 26.11.	Prepodobný otec Alypios Stĺpnik	6:30 17:00 18:00	Sv. liturgia *staroslovienska* *+ Viktor, František (za obrátenie a dary Sv. Ducha)* **Veľká večiereň** Sv. liturgia slovenská *+ Mária, Ján, Mária, Júlia, Eva, Valéria*
Nedeľa 27.11.	**DVADSIATAŠTVRTÁ NEDEĽA PO PÄŤDESIATNICI** Svätý mučeník Jakub Perzský Prepodobný otec Palladios	7:30 **9:00** 11:00 **17:15** 18:00	Sv. liturgia slovenská ** Jozef, Martina s rod. (5 r. manž.)* Sv. liturgia staroslovienska ***za veriacich*** Sv. liturgia slovenská ** Stanislava, Emília, Matúš, Milan, Tobiáš* **Malá večiereň** Sv. liturgia slovenská ** Viera s rod.*

Kontakt

Gréckokatolícka cirkev – protopresbyterát Humenné.
Farnosť Zosnutia Presvätej Bohorodičky
Osloboditeľov 28, 066 01 Humenné

Telefón: **kancelária:** 057/ 775 3628
farár: 057/ 788 9061
kaplán: 057/ 788 9060
WEB: **www.grkat.he.sk/uvod**

e-mail: **úrad:** humenne@grkatpo.sk
dekan: martinzlacky@gmail.com
kaplán: mikulas.fejko@gmail.com
výpomocný duchovný: hrib.peter@gmail.com

Úradné hodiny

Pondelok, streda, štvrtok: 8:00 – 9:00 / 14:00 - 15:00

Utorok, piatok: 8:00 – 10:00

Na prvý piatok, štátne a cirkevné sviatky je kancelária zatvorená.

Prosíme vás o dodržanie podmienok:

- ak žiadate **KRST** - minimálne 2 týždne vopred;
- ak žiadate **SOBÁŠ**

1) a máte všetky iniciačné sviatosti
– krst, myropomazanie, sv. prijímanie - minimálne 2 mesiace vopred;
2) a niektorá z nich Vám chýba - minimálne 4 mesiace vopred;
LITURGIE – úmysly na Božské liturgie prijímame ***iba v cerkvi.***
KRSTNÝ, SOBÁŠNY LIST – je možné vyžiadať si aj telefonicky a vyzdvihnúť si ho na ďalší deň.

Nech dobrý Boh odmení požehnaním každého,
kto prispeje na dobrý účel akýmkoľvek finančným darom.
Číslo účtu farnosti: 0086909038/0900

SME TU PRE VÁS

Informačno-formačný časopis farnosti Zosnutia Presvätej Bohorodičky v Humennom

Dobrovoľný príspevok

Pre vnútornú potrebu vydáva: Gréckokatolícka cirkev, Farnosť Humenné

Zodpovedný za vydanie**: o. Martin Zlacký, o. Mikuláš Fejko**